

Govor prvog potpredsednika Vlade Srbije i ministra spoljnih poslova Ivica Dačića na sednici Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija o radu UNMIK-a:

„Poštovani gospodine predsedniče,
Cenjeni članovi Saveta bezbednosti,

Želim da zahvalim generalnom sekretaru Guterešu i specijalnom predstavniku Taninu na naporima koje ulažu u sprovođenje mandata UNMIK-a, u skladu sa Rezolucijom 1244 Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija.

Gotovo dve godine su na ovim sednicama vođene rasprave o tome da li ćemo se sastajati dva, tri ili četiri puta godišnje, a za to vreme situacija na Kosovu i Metohiji se samo pogoršavala. Trenutno stanje nam, na žalost, govori da je odluka o smanjenju broja sednica bila preuranjena, ali nadam se da smo proceduralna pitanja ostavili iza sebe i da ćemo sada moći da se posvetimo suštinskim temama i učinimo naše sastanke plodotvornim.

Razmatranje situacije na Kosovu i Metohiji u ovom uvaženom telu, uprkos pojedinim ocenama da su rasprave često antagonizujuće i nekonstruktivne, predstavlja nezamenljivu priliku da Savet bezbednosti i međunarodna zajednica budu redovno i transparentno informisani o stanju na terenu i ključnim političkim i bezbednosnim izazovima sa kojima se suočavamo u Pokrajini, ma kako oni bili teški i uprkos tome što evidentno imamo različite stavove.

{youtube}1asyz-f5zv4{/youtube}

Želim da na samom početku ponovo pozovem na dijalog i rešavanje ovog višedecenijskog problema mirnim putem uz pronalaženje kompromisnog rešenja. Nadam se da ćete svi podržati ovaj moj poziv, ali isto tako, nadam se da ćete jasno i nedvosmisleno reći šta je za uspešan dijalog potrebno. A potrebne su dve strane koje se racionalno i razumno ponašaju, koje su spremne da razgovaraju, a zatim dogovoreno i sprovedu. U pregovorima vođenim u Briselu pod okriljem EU jedna strana u dijalogu se tako ponaša od njegovog početka. Druga, na žalost, ne. Od Prištine smo prošle nedelje čuli da ne planira da sprovede ništa od onoga što je dogovoreno

pre šest godina, uključujući formiranje Zajednice srpskih opština. Ova izjava Hašima Tačija nas navodi da se zapitamo šta smo sve ovo vreme radili. Jer ako se postigne dogovor, a onda se on od strane Prištine ne sprovede šest godina i nakon toga otvoreno odbaci, postavlja se pitanje da li je to uopšte bio dijalog. Nije ovde prevarena i oštećena samo Srbija, koju je čitava međunarodna zajednica ohrabivala na dijalog i pozivala na uzdržanost i strpljenje, uprkos tome što Priština nije sprovedila dogovoreno. Ovde je ozbiljno doveden u pitanje kredibilitet Evropske unije koja je svoj potpis stavila na Briselski sporazum i time garantovala njegovo sprovođenje. Podsetiću vas još jednom da sam ja u svojstvu premijera u avgustu 2013. godine sa Hašimom Tačijem i Ketrin Ešton potpisao Prvi sporazum o principima koji regulišu normalizaciju odnosa između Beograda i Prištine, tzv. Briselski sporazum. Pregovori koji su prethodili njegovom potpisivanju nisu bili nimalo laki, niti je Srbija bila zadovoljna svim rešenjima, ali je kao odgovoran partner sprovedla sve obaveze koje je preuzela. Srbija je taj sporazum potpisala isključivo zato što je njime garantovano osnivanje Zajednice srpskih opština.

Sa druge strane, predstavnici Prištine ne samo da su otvoreno rekli da neće sprovesti dogovoreno, oni su otvoreno zapretili Evropskoj uniji da će, pošto su nezadovoljni tretmanom koji imaju, razmotriti ujedinjenje sa Albanijom uz pripajanje još tri opštine sa juga Srbije. Da li se ovo može smatrati ozbiljnom i odgovornom stranom sa kojom treba da nastavimo razgovore? I ko sada može da nas uveri da se Priština neće na isti način prema ovom procesu ponašati i ubuduće?

Ovome treba dodati i vrlo preteće poruke albanskog premijera Edija Rame o ujedinjenju Albanije sa tzv. Kosovom, na koje niko ne reaguje i preko kojih se olako prelazi uz objašnjenje da one nisu ozbiljne.

Gospodine predsedniče,

Pre dve nedelje na severu Kosova i Metohije sprovedena je tzv. „operacija u okviru borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala“. Specijalna jedinica ROSU uhapsila je tom prilikom preko 30 osoba. Srbija podržava borbu protiv organizovanog kriminala na celoj svojoj teritoriji, ali duge cevi, upotreba prekomerne sile i televizijski spektakl koji su pratili ovu akciju ukazuju na to da je njen cilj bio nešto sasvim drugo. Njen pravi cilj bio je zastrašivanje preostalog srpskog stanovništva, a u tu svrhu korišćeno je više od sedamdeset borbenih vozila. Srbi su tokom akcije brutalno prebijani, dok su Albanci privođeni bez upotrebe bilo kakve prinude. I ukoliko ovakva nedopustiva akcija prođe bez široke osude, uključujući i osudu od strane ovog visokog tela, ona će ispuniti svoj pravi cilj, a to je zastrašivanje i ugnjetavanje srpskog stanovništva na Kosovu i Metohiji.

Lično sam, kao premijer, zajedno sa Ketrin Ešton, Hašimom Tačijem i Aleksandrom Vučićem, prilikom potpisivanja Briselskog sporazuma, prisustvovao sastanku u NATO-u kada je dogovoreno da nikakve bezbednosne snage Kosova ne mogu da dođu na sever dok se ne ispune dva uslova – prvi je da bude obavešten KFOR, a drugi da se o tome obaveste predsednici srpskih opština na severu Kosova i Metohije. Ništa od navedenog ovom prilikom nije bilo ispunjeno. Štaviše, od brutalnosti i hapšenja ovog puta nisu bili pošteđeni ni dvojica službenika UNMIK-a, koji nisu pružali nikakav otpor, niti su bili naoružani. Razgovarao sam sa specijalnim predstavnikom Taninom, koji me je zvanično obavestio da su ovi službenici bili na dužnosti. Mihail Krasnoščokov, pripadnik UNMIK-a, pretučen je i nezakonito uhapšen, a potom, suprotno konvenciji UN, proglašen „personom non grata“. Dakle, na Kosovu više ni pripadnici misije UN nisu sigurni. Kako da očekujemo da Misija obavlja svoj posao ako njeni pripadnici

svakog trenutka mogu biti napadnuti i proglašeni nepoželjnim ukoliko se Prištini ne sviđaju. Šta je sledeće – proterivanje cele misije? I posle svega, Priština nudi generalnom sekretaru da sa njim pregovara o budućem prisustvu UNMIK-a na severu Kosova. Podsetiću da mandat misija utvrđuje ovo cenjeno telo i da je mandat UNMIK-a određen rezolucijom 1244.

Dešavanja na Kosovu i Metohiji proteklih nedelja, ali i proteklih meseci samo nam govore da je neophodna povećana alertnost međunarodne zajednice, ulaganje više napora i aktivnije delovanje međunarodnih organizacija na Kosovu i Metohiji. Svedoci smo da se pojedine članice Saveta bezbednosti zalažu za tzv. stratešku reviziju mandata UNMIK-a, njeno smanjivanje, pa čak i gašenje. U ovom trenutku teško je razmišljati, a kamoli delovati u pravcu bilo kakvih promena. Valjda je sada svima jasno koliko smo danas daleko od stabilne i bezbedne situacije na Kosovu i Metohiji koja ne bi zahtevala pažnju ovog tela. Rizik od pogoršanja situacije na terenu može višestruko da košta, a u kontekstu svih dešavanja u proteklom periodu siguran sam da niko ne želi da preuzme taj rizik.

{youtube}IE5DENjCMQs{/youtube}

Na žalost, vlasti u Prištini ne žele da čuju argumente već smatraju da se Misija UN-a može smanjiti prebijanjem i proterivanjem njenih pripadnika.

Gospodine predsedniče,

Danas se navršava punih dvadeset godina od završetka nelegalnog bombardovanja SR Jugoslavije i agresije od strane NATO-a, bez odluke ovog cenjenog tela. Svi znamo koliko je taj presedan negativno uticao na međunarodne odnose i šta se sve dešavalo u svetu u poslednjih dvadeset godina.

Moram ovom prilikom da spomenem brojne civilne žrtve, njihove potresne sudbine i razorenu Srbiju nakon 78 dana bombardovanja osiromašenim uranijumom. Moram da pomenem i 666 žrtava na Kosovu i Metohiji nakon 10. juna 1999. godine, od čega 562 Srba, kao i 8.134 napada od čega 7.391 na Srbe.

Dvadeset godina kasnije jedino što sa sigurnošću možemo da kažemo je da su najveće žrtve sukoba na Kosovu i Metohiji i bombardovanja SRJ nedužni civili, kako stradali, tako i proterani, bez obzira da li su Srbi, Albanci ili pripadnici neke druge nacionalnosti. Iako postoje razlike u stavovima, ne može se osporiti da su sve strane činile zločine i da na svim stranama postoje žrtve. Njih, na žalost, ne možemo vratiti, ali možemo naučiti iz sopstvenih grešaka i ne dozvoliti da se ponove. Zato je važno da se osude svi zločini, da se saoseća sa svim žrtvama, da se isključi rat kao sredstvo rešavanja sporova i da se postizanjem kompromisnog i održivog rešenja krene putem trajnog pomirenja i ekonomske i političke stabilnosti.

Na današnji dan pre dvadeset godina usvojena je i Rezolucija Saveta bezbednosti 1244 (1999). Dozvolite mi da iskoristim ovu priliku i u svom izlaganju rekapituliram saglasje pojedinih njenih

odredbi s činjenicama na terenu. Stanje u tom pogledu govori mnogo o tome koliko su Rezolucija 1244 i UNMIK značajni i relevantni, i koliko je toga pred nama na čemu moramo raditi.

Kreirajući mandat UNMIK-a, Savet bezbednosti je potvrdio „obavezu svih država članica da poštuju suverenitet i teritorijalni integritet Savezne Republike Jugoslavije“, navodeći s tim u vezi i Završni dokument iz Helsinkija. Međutim, ovu odredbu Rezolucije su skrnavili mnogi, a sve da bi se skrila činjenica da je jedna etnička manjina, albanska, koja ima svoju matičnu državu Albaniju, pokušala da izvrši secesiju i otme deo teritorije jedne suverene zemlje.

U Aneksu 2, tačka 5. Rezolucije, Savet bezbednost, između ostalog, poziva na „uspostavljanje privremene uprave (...) da bi se obezbedili uslovi za miran i normalan život svih žitelja Kosova“.

Mnogim svojim odredbama Rezolucija poziva i na uspostavljanje „bezbednog okruženja kako bi se izbeglice i raseljena lica bezbedno vratili svojim domovima“. U tom pogledu učinjeni su izvesni naponi i neki se jesu vratili. Ali samo je 1,9 odsto Srba ostvarilo održivi povratak. I posle dugih 20 godina, 200.000 njih je i dalje daleko od svojih domova i nema izgleda da će se uskoro vratiti kući. A znamo i zašto. Recite mi, šta ti ljudi mogu da očekuju kada ih svake godine organizovano kamenuju i napadaju čak i kada posećuju grobove svojih bližnjih u vreme hrišćanskih praznika.

